Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 235. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ГРУДНЯ, 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 11, 1984 No. 235. VOL. XCI.

КУК ЗВЕРНУВСЯ ДО УРЯДУ КАНАДИ У СПРАВІ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Вінніпеґ, Ман. — Як інформує Централя КУК, з її канцелярії вислано листа до міністра зовнішніх справ Канади Джо Кларка у справі українських дисидентів.

У листі Централя КУК вичисляє ряд українських політичних в'язнів і їхню долю, починаючи від смерти Валерія Марченка, Олекси Тихого і Гелія Снєгірьова та самогубства Юрія Литвина. Далі у листі інформують про фізичне знищення Івана Світличного, осліплення у тюрмі Юрія Шухевича і важку недугу перебуваючого у таборі Василя Стуса.

Далі пишеться у листі: „Доля цих українських політичних в'язнів... викликає у нас цілком однозначне переконання, що сучасний режим в Совєтському Союзі поставив собі за мету примусити мовчати усіх, хто наважується ставити питання про людські і політичні права в цій країні, примусити мовчати цих відважних людей засудженням їх на довічне ув'язнення та створення в місцях позбавлення волі нелюдських умов морального переслідування, хронічного недоїдання, холоду, браку медичної обслуги... Тільки енергійний протест і оприлюднення цих жахливих фактів на найвищих міжнародних форумах зможе зупинити совєтський режим від переслідування і ув'язнення людей за відвагу мати свої власні переконання".

Лист підписали президент КУК Іван І. Новосад і генеральний секретар Віра Бучинська.

Централя КУК вірить, що треба постійно пригадувати політичним провідникам Канади, що вона має обов'язок домагатися людських та національних прав для поневолених народів в цім випадку українців.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ

Ню Йорк. — В неділю, 16-го грудня ц.р., у год. 10-ій рано, тут у приміщенні Літературно-Мистецького Клюбу (Дім ОУВФ), при 136 Друга авеню, на третьому поверсі (в будинку є віндa) відбудуться Загальні збори членів Українського кооперативного видавництва „Червона Калина". На порядку нарад важливі справи.

Совєтська преса знову пише про „небезпечний курс Вашінґтону"

Київ. — Київська газета „Радянська Україна" у числі з 1-го грудня ц.р., помістила довшу інформацію совєтського пресового агентства ТАСС про „небезпечний курс" Вашінґтону і „про бурхливі дебати в адміністрації Р. Регена, якою повинна бути позиція ЗСА в питаннях контролі над озброєнням". ТАСС, коментуючи деякі замітки в західній пресі до тієї теми, каже, що Вашінґтон замість того щоб „виробити конструктивний підхід, що враховував би взаємні інтереси як ЗСА, так і СССР, він навпаки, найбільше дбає про те, як не допустити реального і значного скорочення озброєнь, забезпечити дальше масове нарощування своїх ядерних арсеналів".

Покористувавшись газетою „Ню Йорк Таймс", совєтське агентство каже, що „головні члени регенівської 'команди', зосереджені в Пентагоні й Агентстві по контролю над озброєннями та розброєнню, замість паритету хочуть запропонувати Москві лише такі угоди, які дали б явну перевагу ЗСА. Якщо ці угоди не будуть ухвалені, то вони — за невтримну гонку озброєнь".

Цитуючи іншу американську газету, а саме „Лос Анджелес Таймс", ТАСС підсуває фальшиву думку, що, мовляв, Адміністрація президента Р. Регена, заявляючи на словах про прагнення вступити в переговори з Совєтським Союзом з метою досягнення взаємоприйнятних домовленостей по всьому комплексу питань, які стосуються ядерних і космічних озброєнь, ЗСА на ділі відмовляються зробити конкретні кроки з метою подолання створених ними ж самими перешкод на шляху діялогу з СССР".

Це так, як перевернути кота догори хвостом. Відомо ж бо, що „прагнення вступити в переговори" виявили лідери Совєтського Союзу, які покористувалися сприємливою політичною атмосферою створеною після президентських виборів в ЗСА. У совєтській інтерпретації все навпаки. Виглядає, що Вашінґтон напрошувався до СССР на переговори.

ТАСС, а за ним уся совєтська преса й інші засоби масової інформації, перекрутили цілу справу, а в „усіх" американської преси вклали, вирвавши з котесту слова, явну антиамериканську пропаганду і закиди, що Уряд ЗСА цілком не збирається резиґнувати з дозброєння Америки і випробувань модерної зброї в космосі. Більше того, „Радянська Україна" пише, що „члени адміністрації поділяють думку, що переговори з СССР слід вести з суто політичних міркувань, щоб виграти час для дальшого нарощування озброєнь".

З таким багажем думок, закидів й інсинуацій в сторону Уряду ЗСА комуномосковські імперіялісти хочуть вести розмови з речниками Америки. Не дивно, отже, що: деякі політичні спостерігачі вважають, що розмови в Женеві між державним секретарем Джорджем Шулцом і міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком можуть причинитися тільки до створення чергового застою в цій справі.

КОНСЕРВАТИСТИ ЗАКЛИКАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ЗМІНИТИ ПОЛІТИКУ

Вашінґтон. — Як інформує консервативна організація Фундація спадщини, у приготованій до випуску книжці „Мандат до провідництва II", яка є другою частиною подібної, що появилася чотири роки тому, є різні поради для президента Рональда Регена щодо його політики відносно СССР у його другій каденції. Ці вказівки це вислід праці і студій консервативної групи політиків і науковців, що зокрема цікавляться комуністичним впливом у світі.

У чотирьох головних точках речники цієї групи пропонують Президентові дати виклик СССР, підкріпити оборонну силу ЗСА, зате снити зв'язки з приятелями і прихильниками ЗСА та поширювати демократичні ідеї у світі. У книжці розглядаються можливості використати слабі місця політики СССР і неспокій у сателітних державах східного бльоку та серед поневолених народів СССР, а при тому оборонного закріплення сили ЗСА. Консервативні автори книжки уважають, що Роналд Реґен повинен враз із своїми співробітниками знайти дорогу, щоб розв'язати проблему закріплення політики СССР у світі, а зокрема знайти дорогу, щоб задержати впливи комунізму в Південній Америці.

Але автори книжки уважають, що ЗСА також мусять бути готовими кожночасно до переговорів з СССР, на тему контролі озброєння, а рівночасно мусять мати політичну відвагу протиставитися підписанню такої угоди, яка не була б корисна для ЗСА.

Один з авторів Брус Вайнрод, що аналізує стан СССР, є тієї думки, що совєтська сила зменшується, СССР має багато слабих місць у внутрішній та зовнішній політиці, а Президент ЗСА повинен у своєму другому чотирирічні на тому пості дати визов СССР. Автор однак остерігає, що не можна надіятися на те, щоб совєтська імперія в недалекому майбутньому розвалилася.

ІРАНЦІ ЗВІЛЬНИЛИ КУВЕЙТСЬКИЙ ЛІТАК І РЕШТУ ЗАКЛАДНИКІВ

Тегран, Іран. — Іранська поліція, зокрема особи зі Служби безпеки, дуже вдало і блискавично захопили кувейтський літак у якому ще знаходились дев'ять закладників і чотири терористи-араби невідомої національности, які погрожували зірвати літак динамітом разом із закладниками і самі планували загинути в цій ексльозії. Тим часом іранці заскочили не тільки терористів, але цілий світ своєю добре запляновaною акцією, захопили в полон терористів і зберегли літак.

Кувейтські урядові чинники висловили своє задоволення з вдалої операції іранської поліції. Підтвердження цієї вдалої акції, переведеної спеціяльно вишколеною частиною тайної поліції, надійшло також до Вашінґтону дипломатичним шляхом і про це повідомив кореспондентів речник Державного департаменту. Якщо йдеться про забитих на літаку осіб, між ними двох американців, британця і чотирьох арабів, то іранські чинники покищо відмовились опублікувати їхні прізвища і взагалі оспорюють число забитих, бо, наприклад, двох кувейтців, які вважались забитими, іранці знайшли на літаку живими, прив'язаними шнурками до крісел. Зрештою годину перед штурмуванням літака голова іранської делегації до Об'єднаних Націй Саїд Раджі-Корсані повідомив, що центральний уряд Ірану слідкує за руками терористів і що деякі особи кувейтської національности, яких преса вже проголосила мертвими, все ще знаходяться серед живих закладників. Очевидно, ці інформації він мусів отримати від іранської служби безпеки.

Шестиденна драма захоплення терористами кувейтського літака, яка тримала в напрузі багато країн світу, включно із ЗСА, бо на літаку знаходилось також американські громадяни — закінчилась, але не закінчилась турбота про майбутні подібні терористичні акти, які можуть і напевно будуть трапляться. Тому державний секретар ЗСА Джордж Шулц повторив свої раніші слова, що ЗСА мусять бути готові вжити навіть військову силу проти терористів і їхніх гнізд в різних країнах світу, якщо цього буде потрібно. Шулц стоїть на становищі, що офіційні уряди світу не можуть дозволити собі на розгул терористів, а вже в кожному випадку діяти під їхнім тиском. Тероризм, на його думку, треба поборювати фізичною силою, дуже скоро, дуже обережно, але ефектовно.

Службовці іранської тайної поліції продісталися до середини літака, як робітники і прислуга, яку терористи допускали часом для доносу харчів і води. Один з агентів служби безпеки зручно вихопив машиновий кріс від терориста, знвтралізував його ударом і у секунді заблокував доступ терористів до того місця, у якому, як загально сподівалися іранці, знаходився динаміт. Після короткої перестрілки терористів вивели з пов'язаними назад руками з літака. Ціла операція тривала дослівно 15 хвилин часу. Багато держав світу висловили Іранові признання за цю вдалу акцію.

Мистець з Ізраїля виступить в ґалерії ОМУА

Ню Йорк. — Марко Шуб, маляр і скульптор з України який виїхав був до Ізраїля, а тепер переїхав до Америки, нав'язав тут зв'язки з українським мистецьким світом і виступить з показом своїх творів на індивідуальній виставці в неділю, 16-го грудня ц.р., в ґалерії Об'єднання Мистців Українців в Америці. Відкриття — о год. 1-ій по полудні.

Т. Шевченко (скульптура)

Поруч із малярськими експонатами буде виставлена теж скульптура — голова Тараса Шевченка. Похмуре, задумане обличчя, високе чоло, стурбовані очі — скульптура виявляє зразу, що її автор не аматор, а досвідчений мистець.

М. Шуб народився у 1937 році в Одесі, студіював в Інституті мистецтва в Одесі опісля в Академії Мистецтва в Ташкенті. У 1975 році взяв участь у виставці мистців Ізраїля. У 1982 році взяв участь у Кейс-музеї в ЗСА, у виставці „Релігійні мотиви в совєтському позаурядовому мистецтві". З уваги на зацікавлення мистця постаттю Т. Шевченка — його виставку в ОМУА спонзорує НТША.

Пленум Верховного суду СССР розглядав справу розкрадання державного майна

Москва. — Минулого тижня відбувся, під головуванням В.І. Теребилова, пленум Верховного суду СССР на якому обговорювано „питання про дальше підвищення ролі судів у боротьбі за схоронність соціялістичної власности, зміцнення державної договірної і трудової дисципліни на підприємствах і в організаціях агропромислового комплексу", — пише газета „Радянська Україна" у числі з 21-го листопада ц.р.

„У дальшому пленум відзначив, — пише ця ж газета, — необхідність забезпечення дальшого зростання сільськогосподарського виробництва, передбаченого продовольчою програмою СССР, іншими рішеннями партії і уряду, вимагає від сусідів більш рішучого присічення фактів розкрадання зерна, кормів, пально-мастильних матеріялів, посилення боротьби з фактами розбазарювання колгоспних земель, зловживаннями та безгосподарністю сільської продукції, втратами продовольчих товарів при їх транспортуванні.

„Звважаючи на підвищену небезпечність розкрадань худоби, зерна, кормів, іншої сільськогосподарської продукції, — пишеться в цьому ж звідомленні, — пленум зобов'язав суди в кожному випадку з'ясовувати, чи всіх винних осіб притягнуто до встановленої відповідальности, і забезпечувати суворе покарання злісних розкрадачів та їх співучасників".

Згідно з новим зарядженням Верховного Суду СССР, совєтських громадян каратимуть також за розмонтовування сільськогосподарських машин, їх „недбалу експлуатацію" та використання реманенту в особистих цілях.

Пленум прийняв рішення про посилення боротьби з тяжкими злочинами, порушеннями державної і трудової дисципліни. У пленумі взяв участь генеральний прокурор СССР О.М. Рекунков і міністер юстиції Б.В. Кравцов, — пише „Радянська Україна", яка не перший раз порушує на своїх сторінках питання про „трудову дисципліну" і „розкрадання державного майна".

ЗСА застановляються над виходом з ЮНЕСКО

Вашінґтон. — Один із заступників державного секретаря для справ міжнародних організацій Джордж Нювелл, виступаючи на переслуханні в Палаті Репрезентантів, заявив, що існує така можливість, що З'єднані Стейти Америки вже при кінці цього місяця, тобто з кінцем року, відтягнуть свою делегацію з ЮНЕСКО, організації ОН для справ освіти, науки і культури, сильно інфільтрованої Совєтським Союзом, хіба, що ЮНЕСКО поробить негайні і радикальні зміни.

Деякі демократи з Комісії міжнародних справ в Палаті Репрезентантів незадоволені рішенням Адміністрації президента Рональда Регена в цій справі і шукають тепер можливостей, як переконати Уряд, щоб не робив цього драстичного потягнення.

Як відомо, президент Р. Реґен проголосив минулого року, що ЗСА вийдуть з ЮНЕСКО 31-го грудня 1984 року, бо керівництво цієї міжнародної організації цілковито ігнорує пропозиції західних держав і фаворизує СССР та його східньо європейських сателітів, не зважаючи на те, що Америка вплачує до фонду ЮНЕСКО 25 відсотків загального бюджету. „Одною з причин, чому ми покидаємо ЮНЕСКО є совєтські невпімні впливи в тій організації. Виглядає, що вона являється другим після Генеральної Асамблеї ОН форумом, з якого Москва веде свою розкладницьку роботу і антизахідню пропаганду", — заявив Дж. Нювелл.

Після заяви Президента ЗСА, керівники в головній квартирі ЮНЕСКО, яка має свій осідок в Парижі, намагалися дещо змінити в керівництві, але вони майже цілковито зіґнорували пропозиції ЗСА й інших демократичних держав світу. Дирекція відкинула також головну пропозицію ЗСА, щоб членські держави затверджували бюджет ЮНЕСКО у приявності 85 відсотків приявних членів. Не виключено, що також Великобританія відтягне своє членство в 1985 році.

В АМЕРИЦІ

АГЕНЦІЯ ХАРЧІВ І ЛІКІВ в ЗСА остерігає летунські лінії, щоб вони більше звертали увагу на стан харчів, які доставляють їм харчові компанії тому, що минулого літа стверджено цілий ряд недотягнень щодо свіжости та чистоти харчів.

ДЖЕРАЛДІН ФЕРРАРО І Джордж Буш відбули спільний полуденок в бюрах заступника Президента в дуже привітливому настрої, без ніякої згадки про гостру виміну слів в часі передвиборчої кампанії. Дж. Ферраро заповіла, що буде правдоподібно кандидувати на сенатора в 1986 році, а вміжчасі готується писати книжку, працювати у адвокатській фірмі і промовляти прилюдно.

ШИРОКОВІДОМА американська оперова співачка Леонтін Прайс повідомила, що з початком 1985 року покидає співати у Метрополітальній опері, а буде лише продовжувати співати на концертах. Останній її виступ в опері має бути 3-го січня 1985 року.

МАЛИЙ ЛІТАК ФІРМИ Провінставн-Бостон впав на Флориді, 6-го грудня ц.р., вбиваючи усіх 13 людей, що ним летіли. Цій летунській фірмі заборонено було минулого місяця літати з уваги на різні недомагання літаків, але від неділі 2-го грудня, ця заборона була знесена.

ПІСЛЯ ШЕСТИМІСЯЧНИХ розглядів спеціяльна комісія Палати Репрезентантів ствердила, що в ЗСА є принаймнше 10,000 людей із пофальшованими докторатами медицини.

НЮЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ впродовж кількох днів відкрила убивцю молодої акторки Каролайн Айзенберг. Ним виявився син завідателя дому, в якому жила жертва нападу.

АМЕРИКАНСЬКІ МЕДИЧНІ кола занепокоєні загрозою для людського здоров'я, що може зростати з уваги на різні отруйні гази та інші можливості занечищення довкілля. Зокрема загрожені є леґені та очі, як це і показалося після недавньої найбільшої у світі промислової катастрофи в Індії.

В МІСТІ ДЖЕКСОН, Міссісіпі відкрито у місцевому історичному музеї постійну виставку, присвячену боротьбі негрів за рівні права, та їх переслідуванням у південних стейтах ЗСА. Виставка має назву „Боротьба за рівні права" і її уважають незвичайно важливим історичним досягненням для майбутніх поколінь.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН зустрівся у п'ятницю, 7-го грудня ц.р. з архиєпископом Південної Африки Туту, Нобелівським лавреатом миру, який, як відомо, є гострим критиком політики ЗСА у відношенні до Південної Африки. Одночасно протести біля амбасади Південної Африки у Вашінґтоні продовжуються та в них беруть участь різні загально відомі постаті. Створено вже також окремий комітет, який координує демонстраціями, які поширюються на цілу країну.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ЗСА ствердив більшістю голосів, що журналісти Ровланд Еванс і Роберт Новак, яких заскаржив професор Бертел Олман за образу, не зробили ніяку кривди своєю статтею. У статті вони критикували його за марксистські погляди, але не зробили нічого, що дало б причину до їхнього засудження.

У СВІТІ

У МІЛЯНІ, ІТАЛІЯ, відбувся суд над членами скрайньо-лівої терористичної групи „Червоні бригади". 19 членів були засуджені на доживотну тюрму, а 80 інших на 30 років тяжких робіт. Прокуратура закинула 112-ом членам „Червоних бригад" різні злочини, переважно вбивства провідних осіб і їхніх родин, транспортування через кордон недозволеної зброї і амуніції тощо.

КОЛИШНІЙ ЛІДЕР польської робітничої профспілки „Солідарність" Євгеніюш Шумейко, який останніх два роки перебував у підпіллі, добровільно зголосився на поліцію, скориставшись з проголошеної урядом амнестії, яка ґарантує свободу тим активістам „Солідарности", які добровільно зголоситься в урядових агенціях. Після коротких допитів Шумейка звільнили і він тепер перебуває у родини. Політичні спостерігачі кажуть, що проголосивши амнестію уряд заохотив багатьох колишніх активістів повернутися до нормального життя. Поінформовані джерела заявляють, що Шумейко вийшов з укриття з родинних міркувань. Його батько вмирає від хвороби пістряка, а інші члени родини вплинали на нього, щоб він скористався з амнестії.

ЛИВАНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ на переговорах з представниками Ізраїля у справі виведення ізраїльських військових частин з південного Ливану, представили свій плян розташування ливанського війська і частин Об'єднаних Націй, які мали б забезпечити північну частину кордону Ізраїля. Покищо не відомо, як до цього пляну поставиться головне ізраїльське командування, але обидві сторони погодилися, що цієї справи не слід дискутувати покищо публічно і не розголошувати її поки найвищі чинники обидвох країн не переглянуть „реальних", як заявили деякі делегати, пропозицій Ливану.

ЄГИПЕТСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Есмат Абдель-Меґуїт повторив зобов'язання Єгипту щодо додержання договору підписаного у Кемп Дейвіді і похвалив політику нового ізраїльського прем'єр-міністра Шімона Переза, яка, на його думку, є конструктивною і примирливою. Він також висловив бажання зустрінутись з Ш. Перезом в найближчому майбутньому для обміну думками у справі загального миру на Близькому Сході. У політичних колах думають, що Єгипет бажає передати Ізраїлеві думки Йорданського короля Гуссейна, який недавно відвідував Каїр.

МЕНОР КОЛЕДЖ ПРОГОЛОШУЄ КАМПАНІЮ НА РОЗБУДОВУ

Філядельфія (О. Татомир). — У віддалі 15 миль на північ від центру Філядельфії, серед чарівної природи, на великій земельній посілості з господарськими та шкільними будинками, знаходиться відомий манастир Сестер Василіянок. Від 1947 року Василіянки, крім середньої школи, що має 400 учениць, ведуть Менор Джуниор коледж з рекордовим числом на ранніх і вечірніх курсах 450 студентoк. Високий академічний рівень коледжу, теоретичні студії та практичні зайняття які ґарантують працю по закінченні технічних дисциплін, притягають сотки аплікантів.

Зріст числа студентів, як теж найновіші будівельні закони, заставляють Сестер змодернізувати й побільшити шкільні приміщення, а в зв'язку з цим зробити теж великі зміни на зовні в розміщенні паркувальних площ, додаткових асфальтованих доїздів до них тощо. Модернізація і перебудова школи коштуватиме 2 мільйони долярів. Рішено негайно розпочати широкозакроєну кампанію придбання потрібних фондів.

Заходами президента коледжу енергійної Сестри Міріям Кляра, ЧСВВ, та Керівного комітету влаштовано в неділю 2-го грудня ц.р., прийняття для численних приятелів школи; визначних підприємців, банкірів і впливових людей з Філядельфії та околиці. Обов'язки майстра церемоній сповняв Таґ МекҐро, відома зірка бейзболу з дружини „Филліс", який піддержує різні харитативні акції, а в тому і кампанію для здобуття фондів на український коледж. У вступному слові він дотепно порівняв свої намагання стати спортовою зіркою до заходів президента Сестри Міріям Кляри піднести коледж на найвищий академічний рівень.

„Ця зразкова освітня інституція — говорив МекҐро — плекає теж прекрасні українські традиції і заслуговує на пильну увагу українського громадянства та її матеріяльну допомогу".

Ричард деСіна, підприємець з Ню Джерзі, який є зачарований мистецькими виступами українського танцювального ансамблю „Волошки", тепло представив його численним гостям. „Волошки" здається ще ніколи, включаючи недавній блискучий виступ в Лінкольн Центрі у Ню Йорку, не запрезентували з таким чуттям, чаром і вправністю український привітальний хоровод з хлібом і сіллю, а згодом після промов, українські танки: емоційний „Коханочка" і бравурний „Гопак". Під невмовкаючі оплески та оклики захоплених гостей „Волошки" були змушені повторити їхній унікальний „Гопак". Цей виступ повинн ролю справжнього амбасадора української культури серед чужинців.

Короткі промови виголосили: містоголова комітету за придбання фондів Ф. Роберт Дітер, президент Індустріяльного банку, та голова комітету Ричард С. Ґілліс, президент Крайового Провідент банку. Обидва промовці підкреслили велике виховне значення коледжу та гордість за його успіхи. Закликали гостей складати щедрі пожертви на здійснення проєкту розбудови школи. Президент Міріям Кляра сердечно дякувала керівникам комітету та коротко і проглядно пояснила гостям плян перебудови та зв'язані з цим видатки.

Тостмайстер ще раз наголосив, що краса й мистецьке багатство української культури — це без сумніву вислід довгих сторіч духового росту українського народу. Подякою за вистуги і участь гостей він закінчив офіційну частину прийняття.

Ще довго серед дружніх

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва хоче детанту

В останніх днях Москва почала конкретно і недвозначно повідомляти західні країни, що „в інтересі загального миру у світі треба почати серйозні переговори..."

Одначе, коли з одної сторони Кремль закликає Захід до переговорів в справі роззброєння, то з другої сторони СССР продукує в тому самому часі ракети типу СС-20, які на думку секретаря оборони Каспара Вайнберґера, становлять грізну небезпеку не тільки для Західньої Европи, але також для Північної і Південної Америки.

У Будапешті сім міністрів оборони з країн Варшавського Пакту відбули тайну конференцію, на якій дійшло до рішення, щоб поступово модернізувати і збільшувати збройні сили совєтського бльоку. Але рівночасно конференція міністрів закордонних справ країн Варшавського Пакту у Східньому Берліні винесла рішення в „справі використання нагоди для встановлення ліпших міжнародних відносин".

„Що потрібно тепер — це зміна на політику реалізму і ділової співпраці у розв'язці проблем, які стоять перед країнами Европи, отже треба переговорів, які змагатимуть до позитивних результатів з почуттям великої відповідальности..." Це є перший публічний голос провідників держав совєтського бльоку від часу перевибору президента Реґена. У цьому документі також є твердження, що на зустрічі між американським державним секретарем Джорджом Шулцом і совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком треба не тільки говорити про обмеження атомової зброї, але також треба договоритися до цього, щоб ЗСА забрали американські ракети із Західньої Европи, які Америка впровадила рік тому, не дивлячись на совєтські і сателітні протести.

Міністри закордонних справ СССР, Східньої Німеччини, Чехо-Словаччини, Болгарії, Мадярщини, Румунії і Польщі, мабуть, для світової публічної опінії також згадали про „можливість дипломатичної допомоги Об'єднанних Націй у цих совєтсько-американських переговорах".

Ще більш одверто про петребу „співпраці" говорив Константин Черненко при зустрічі з американським капіталістом і промисловцем, совєтофілом Армандом Гаммером, який був спеціяльним гостем совєтського президента.

Що найбільше турбує Черненка — це програма „міжплянетарної війни," яку, на думку Черненка, всіми засобами форсує президент Реґен.

„Мілітаризація міжплянетарного простору" — говорив Черненко, — якщо не буде стримана, може знищити все те що досі осягнено на полі обмеження зброєння, може приспішити перегони в зброєнні в інших ділянках і драматично збільшити небезпеку атомової війни".

Черненко теж додав, що „Совєтський Союз є готовий йти якнайдалі в радикальних розв'язках, що уможливлюють шляхи до усунення перегонів у зброєнні, і в забороні та евентуально цілковитого усунення атомової зброї".

Черненко рівнож сказав, що „Совєтський Союз сподівається, що у надходячих переговорах з Америкою наступить взаємне зрозуміння відносно питань щодо атомової та міжплянетарної зброї".

Як відомо, Америка має добре розвинену технологічну індустрію для продукції атомової та міжплянетарної зброї, що, мабуть, і є причиною, чому Москва згодилася на відновлення роззброєневої конференції у Женеві, думаючи при цьому про повернення політики детанту, з якої Москва багато скористала в часі президентури Ричарда Ніксона, а відтак Джиммі Картера.

АВСТРІЙСЬКИЙ СУД засудив палестинського терориста за напад на жидівську синагоґу і допомогу у вбивстві австрійського громадянина, до речі, члена міської леґіслятури, на 20 років тюрми. Палестинець Беній Мохаммед Йоніс, брав участь у вбивстві Гайнса Ніттеля і нападі на синагоґу, у якому згинуло дві особи, а 30 були поранені. Адвокат Йоніса заявив, що він внесе апеляцію до вищої судової інстанції.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер відбув довшу розмову з королем Савдійської Арабії Фагдом й іншими речниками уряду цієї арабської держави у справі військової співпраці і створення спільної оборонної стратеґії на Близькому Сході. Раніше переговори у цих справах велися у Вашінґтоні між представниками Департаменту оборони ЗСА і речниками амбасади Савдійської Арабії.

Ярослав Курдидик

СТРАХ МОСКВИ ПЕРЕД МІЖПРОСТІРНОЮ ПЕРЕВАГОЮ ЗСА

І знову ми є свідками, як на чоло політично-мілітарних подій висунулася можливість американсько-совєтських переговорів про роззброєння. Ці переговори, що розтягнулися без будь-яких видніших успіхів на вже друге десятиріччя, здобули собі навіть окреме відмічення, як „окремий причинок в історії міжнародного спілкування" із постійним і наполегливим саботуванням їх збоку Совєтського Союзу.

Джерела масової інформації намагаються на всі можливі лади розгадати, а там і встановити, які то саме були основні причини, що врешті-решт таки приневолили совєтську владу висунути першими таку ініціятиву. Совєтська преса, а в допомогу їй радіо телебачення, намагаються „схарактеризувати і вияснювати", що це, мовляв, не буде ніяке продовжування, чи пак відновлення колишніх попередніх переговорів, а що це будуть окремого типу переговори, які розпічнуться на зовсім нових „дипломатичних началах".

Західні політично-мілітарні коментатори наголошують, що причиною цього теперішнього відновлення переговорів, або „зрушення їх із дотеперішньої завмерлої і закостенілої площини" в основному були останні американські технологічні досягнення у міжпростірних полетах, а зокрема, майже неймовірне досягнення міжпростірного корабля „Дискавер", який своїми маневруваннями та допомогою астронавтів перехопив і виловив із міжпростірности два пошкоджені і безцільно кружляючі сателіти, доставив їх назад на землю, щоби їх перевірити, направити, чи поновити, а після того знову завести „Дискавером" у міжпростірне користування...

Але за одну із основних причин, що спонукала Москву відновити переговори, заявляють мілітарні теоретики Заходу, було повідомлення ЗСА про те, що черговий полет міжпростірного корабля, буде відведений особливо і виключно мілітарним плянуванням, пробам та експериментам, пов'язаних всеціло із майбутньою, зовсім оновленою міжпростірною стратеґією. Є теж підтверджено західньою контррозвідкою, що на цю приспішену зміну переговорів мали теж великий вплив чільні совєтські військові знавці і фахівці. Бо хоч про це і мало говориться, але це ж загально відома істина, що у механізмі виконування владування СССР вирішними є не тільки політична кремлівська верхівка, але теж, у не меншій мірі, головним промотором і рушійною силою у поширенні московсько-совєтського імперіялізму, має найвищий генеральський „комсостав". Армія намагається продовжувати постійну і стереотипну формулу, що, мовляв, — „російське буде завжди не тільки те, що вони захоплять силою зброї", але теж і все те, що мілітарна розвідка ҐРУ видістане своїми шпигунськими зусиллями, виклопоче найхитрішими дипломатичними трюками, здобуде безплідними розтяжними переговорами, якнайбільше часу для того, щоби хоч у деякій мірі наздігнати, підрівнятися і хоч у дечому бути спроможною не дати себе повністю і майже всевладно — розчавити абсолютною технологічною перевагою.

Нуклеарні теоретики твердять не без слушности, що все це, що загально-прийняте і називається „вдержуванням стратеґічного нуклеарного балянсу", це ніщо інше, як на звичайній мові — страх, що постає із непевности, що в однаковій мірі ЗСА, або теж і СССР зможуть вманеврувати один одного у нуклеарну війну, якщо тільки котрійсь із обидвох сторін, вдасться скоріше винайти переважаючі і зовсім нові засоби у майбутній і певній самообороні. А ці засоби, — заявляють теоретики, — будуть вирішними зокрема тоді, коли їх пощастить перенести у міжпростірність, бо тільки із належної і відповідної висоти, можна розгортати, створити і контролювати всі ці засоби, що їх розбудувала і тепер ними відає нуклеарна стратеґія.

Від деякого часу численну совєтську нуклеарну перевагу починають розглядати мілітарні знавці Заходу, як „чисто теоретичну і дуже релятивну загрозу". Причини слід дошукуватися в тому, що СССР не є аж ніяк впевнений в тому, що він дійсно своїми сотнями ракет буде спроможний загрожувати повністю Заходові, а в першу чергу ЗСА.

Досі вважають, що ніхто не знає, бож ніхто не зміг перевірити у практиці, яка буде акуратність і прицільність совєтських ракет, коли їм доведеться перелітати через Північний полюс. Така сама непевність висувається і перед ЗСА. І якраз цей недолік може бути основною причиною майбутньої ґльобальної стратеґічної помилки в розрахунках.

Надія Світлична

ПРО НЕДАВНО ПЕРЕЖИТЕ

Народна мудрість каже, що громада — великий чоловік. Багато можна зробити гуртом. Недавно наша родина ще раз переконалася в цьому.

Довідавшися про несправедливі і загрозливі повторні арешти друзів — Йосифа Зісельса і Миколи Горбаля, мій чоловік Павло Стокотельний пішов на відчайдушний крок: він оголосив від 1-го листопада тривалу голодівку протесту, повідомивши про це уряди країн, що підписали Гельсінкські угоди, та Організацію Об'єднаних Націй. Свою голодівку він вирішив провадити перед будинком ОН, щоб ті, до кого він звертався, могли бачити, що слова його — не порожні.

Наші друзі і приятелі не підтримали його задуму. Їхні арґументи були серйозні — недоцільність, безперспективність, невідповідний час (напередодні президентських виборів) тощо. Мені теж довелося тяжко боротися з власним сумлінням: чоловік фізично слабкий, у нас двоє дітей, на новому ґрунті ще не зовсім обжилися — надто дорого доводиться платити за друзів. Мій власний досвід теж переконував, що голодівкою, навіть смертельною, не переконаєш тих, від кого залежить доля арештованих в Україні. Вони керуються мораллю відомої байки Крилова: „Ты виноват уж тем, что хочется мне кушать". І таки „кушатимуть" своїх жертв, хоч би й увесь світ сів голодувати.

Та хоч як важко було мені боротися зі своїм сумлінням, — я не стала відмовляти чоловіка від його рішення, бо життя навчило, що бувають моменти, коли за ціну торгуватися не доводиться. Показово, що й усі приятелі та друзі, які не хотіли слухати про його намір, — першими прийшли на допомогу.

Отже взявши на роботі відпустку за свій рахунок (на випадок, якщо виживе і лишиться працездатним), та оформивши дозвіл у поліції, Павло сів 1-го листопада напроти будинку ОН і зосередив свої зусилля на одному — якнайдовше витримати холод, голод і знесилення. Все решта залежало не від нього, а великою мірою від тих, хто збагнув серйозність причини, яка змусила його піти на цей крок. А таких виявилося значно більше, ніж ми очікували.

Насамперед відгукнулася молодь, зокрема, пластуни, сумівці, тусмівці. Тим, хто зневірився в моральних засадах сучасної молоді, варто було бачити натхнення і зворушливу дбайливість Аскольда Хемича, старанність Миколи Мовчана. О. Наконечний привозив з Нюарку навіть найменших — п'ять-сім-річних дітей, які вболівають долею свого ровесника Андрійка Горбаля. Гурток матерів при школі св. Івана Хрестителя звернувся через школярів до їхніх батьків. Члени організації Американці в Обороні людських прав в Україні видрукували 15,000 летючок за свій кошт, писали сотні листів до урядовців, до преси. Для розголосу справи Й. Зісельса і М. Горбаля, та пов'язаною з нею голодівки П. Стокотельного багато зробила наша преса (щоденник „Свобода" і тижневик „Ukrainian Weekly", пізніше „Америка тощо). О. Кузьмович старалася не лише як професійна журналістка, а й як пластова станична і просто як небайдужа людина. Пластовий курінь „Верховинки" сприйняв цю справу як особисту — вони працювали щодня, як бджоли, не дивлячися на погоду й настрій. З винятковим вирозумінням поставилася Президія СКВУ, пластова молодь на Орликіяді, дивізійники і багато інших.

Ми переконалися, як багато можна зробити гуртом, навіть без бюрократичної підготови, якщо просто взятися за діло. Одразу після початку голодівки спонтанно створився фонд допомоги (О. Кузишин та інші), який зібраними коштами зміг оплатити помешкання та інші видатки. Решту зібраних грошей буде використано з якнайбільшою користю для дальшого захисту М. Горбаля і Й. Зісельса. Так само спонтанно створився ад гок комітет для проведення демонстрації 12-го листопада. Очолила його Маруся Проскуренко, що має чималий досвід в обороні політв'язнів.

А скільки різних людей, перейнявшися цією справою, допомагали, вболівали, турбувалися і співчували! Не можу тут згадати усіх (дехто, до того ж, просив не згадувати), але забути не можемо нікого.

Для прикладу назву тут лише кількох із дуже-дуже багатьох. Зінаїда М. Григоренко, старша хвора жінка, як тільки довідалася про голодівку, одразу прибігла з теплим светром і термосом для води, лишивши вдома немічного чоловіка і безпорадного сина. Звичайно, більше, ніж светер і гаряча вода, зіграла при цьому її увага. Іван Явиляк знайшов помешкання, у вихідні дні бігав поміж автами, роздаючи летючки, ночував разом з Павлом, опікувався ним: Микола Горбаль для нього — далеко не стороння людина.

Вийняткову ролю зіграли лікарі. У перший день голодівки мого чоловіка оглянув д-р А. Григорович, а пізніше опіку над ним зорганізував Метрополітальний відділ Товариства Українських Лікарів на чолі з доктором Б. Ворохом. Про уважність і безкорисливість цієї опіки можна говорити окремо і багато. Я низько вклоняються ред лікарями, що не лише декляративно, а в щоденній практиці продемонстрували і гуманність своєї професії і глибоке розуміння свого громадського обов'язку.

Сердечно дякуємо також

(Закінчення на стор. 3)

Степан Куропась

На фронті на св. Миколи

На святого Миколи 19-го грудня 1918 року падав цілу ніч теплий, густий сніг. Добрі австрійські черевики і добрі уніформи військової 250-членної групи, що маршувала цілу ніч із села Чижок Самбірського повіту до містечка Гусаків Мостиського повіту, тримали групу в поготівлі, бо фронт не був ще усталений, та й існувала можливість нападу різних банд з боку (з флянги).

Хоч військо як маршує, то, звичайно, співає, нам не вільно було співати. Бо де ж вночі будити людей співом і давати знати про рухи війська ворогам. Снігу прибувало то й важко було маршувати, і команда проголосила, щоб йти як хто може, бо кроку держати не було можна.

А втім тих 250 вояків, які щойно покинули австрійські фронти Албанії та Італії не були жадним військом. Заправлені в стрілянні, витривалі в голоді і холоді — це були рештки української збройної сили із твердині Перемишль.

Не могла Україна втримати Перемишля з його величезними складами зброї, мундирів і іншого реманенту військової потреби. Частина, про яку мова, це була збиранина вояків різного роду зброї без командного складу. Село Чижки напів польське, польський граф фон Аґопсовіч мав там фільварок повний збіжжя, худоби і безрог. Сам він утік, але служба далі виконувала роботи і розкрадала, що лиш могла.

Але їсти було що, і за короткий час 40-денного побуту з втікачів Перемишля зформувалася перша група. Решта залишилася в Чижках і Биличах до дальшого вишколу. Для такого нічного маршу глибоким снігом, треба було чобіт або валянок, бо над ранком потис мороз. Як ми прийшли під Гусаків, то сподівалися там присутности якоїсь залоги, бо перебувала там команда куреня отамана Горного.

Ні одного стрілу, і — ми вмаршували в містечко і начальник громади Будзінський призначив нам кілька стодол, повних соломи. Ми спали сном чудотворця Миколая. Висохли, змінили солом'яні віхті, — і о чудо — до нас в гостину прийшов св. Миколай, який подбав про найважливіше, тютюн, а жінки із села Гусакова подбали про невідлучні вареники, голубці гриби і все потрібне до гостини. Св. Микола (пор. Гурко) мав до нас промову. Він накреслив плян великої розбудови української армії, яка вишколювалася над Дніпром, він сказав, що незадовго ми побачимо багато кінних полків козаків, які прийдуть нам на допомогу.

Нам призначили фронт і місце постою в селі Радохінці Мостиського повіту. Після гостини ми зараз відійшли, а св. Микола поблагословив нас у дорогу.

Степан Кравців

Народ повинен знати правду

Недавно київські газети „Культура і життя", „Вісті з України" та інші повідомили своїх читачів про відкриття у Переяславі - Хмельницькому музею хліба. Кореспонденти газет з захопленням розповідають про експонати, яких в музеї понад три тисячі. Відвідувачі можуть побачити тут „тендітні колоски з дрібненькими зернятками", які зустрічали „схід сонця і коливалися вітрами аж в ІУ - ІІІ тисячоліттях" до Хр., „знаряддя, за допомогою яких людина ще за часів неоліту обробляла та зберігала зерно: важкі жорна з каменю, зернотерки, зерновики, мотики". Є тут і знаряддя праці часів Трипільської культури, Київської Русі, середніх віків.

„Вражають суворою правдою свідки воєнного лихоліття — землисто-сірі шматочки блокадних пайок нескорених ленінградців," — пише газета „Культура і життя."

Від музейних експонатів віє сивою давниною. Вони — німі свідки тисячолітньої історії. Вони — живі свідки історії, яка розповідає нам про культуру землеробства наших предків, свідчить про працелюбність українського народу. Тому все це цінне, захоплююче.

Та хвилює інше. Хвилює нас порівняно недалекий період історії — 1932-33 роки. Даремно відвідувачі музею хліба в Переяславі - Хмельницькому шукатимуть свідків Великого голоду, штучно викликаного Москвою півстоліття тому. Голоду, який забрав з собою понад 7 мільйонів українських хліборобів — невинних жертв сталінського терору. Нема тут згадки і про голод 1921 року, який охопив 25 губерній України, Дону, Криму, Поволжя та Північного Кавказу. Мовчить про це музей хліба, не згадують і кореспонденти газет „Культура і життя" та „Вісті з України" О. Кудіна і М. Махінчук. Їх можна зрозуміти: партійні цензори від культури цього не пропустять і за такі відкриття в СССР по голові не гладять. Тяжче зрозуміти „мудру політику" кремлівських вождів, які і далі бояться сказати правду своєму народові про злочини Сталіна і його поплічників. Саме своєму народові, бо світ уже знає про голод в Україні.

Є в музеї і розділ „Аграрна політика КПСС і продовольча програма". Але нема розділу про закупки зерна в ЗСА. Мало хто в Совєтському Союзі знає, що він їсть не лише хліб, вирощений під сонцем цілинних земель Казакстану, але й хліб, що колосився в далеких стейтах „загниваючої" Америки, Як кажуть, сіяли в СССР, а врожай збирають в ЗСА. Про це теж мовчать газети в СССР. А жаль. Народ повинен знати правду.

Ганна Черінь

Самба

VIII

Закінчення

— Не має значення. Поки вони розберуть, що то не справжні перли, ви вже лежатимете на підлозі... А шлюбний перстень із діямантом? Скиньте!

— Не можу. За кілька десятків літ я потовщала, і вже не можу скинути обручки.

— То хоч оберніть всередину долоні. Ну, ось ваш автобус. Не нарікайте на Бога!

В автобусі не так уже й страшно, ми щасливо доїхали до своєї зупинки; трохи поблукали, шукаючи вулиці Сан Сальвадор, потинялись між п'яними бомами, знайшли Вірин будинок, куди нас, відімкнувши ворота, пустив сторож. Віра з обіймами вийшла назустріч. Ну, який же це Вовк! Це — справжня киця. Її приміщення — як музей із вишуканими, унікальними експонатами, здебільша українськими, але також і бразилійськими — Віра тримає компанію з місцевими мистцями. Між ними міцна угода — продавати один одному твори. І так, завдяки місцевій дружбі й міжнародним зв'язкам, всі твори Віри Вовк успішно продаються. Вона ввесь час у мандрах, і в порівнянні з нею — я домосид.

Віра нас повезла автобусом до найстаршої частини міста, куди туристів не водять. Коло старого будинку тече річка, що колись була повноводою, і ще тепер в берегах порубані кам'яні сходи, по котрих рабині сходили до річки прати білизну. Тепер від річки лишилася брудна канава. Старі будинки не пустують, в них живе малярська богема, також приятелі Віри Вовк. Наступна наша зупинка була в церкві св. Бернардина — барокко, з позолоченою чудовою різьбою. Віра зайшла в капличку помолитися, а ми присіли в прохолодній церкві й роздивлялися, як кілька туристів поводилися: дехто молився, дехто їв у церкві морозиво, а дехто робив одне і друге.

— А тепер поїдемо до мене на обід, — сказала панна Віра. — Моя служниця зварила вчора курку, а я дещо до цього додам.

Чекаємо на зупинці. Як підійшов автобус, між нами втерлися два мулати. Віра йшла попереду; купила квитки, оглядаючись на нас. Ми ввійшли через турнікет, сіли на вільні місця, не разом, але близько один від одного. І раптом бачимо — Вірине лице побліддо, і вона голосно закричала по-португальськи:

— Ти вкрав мій гаманець! Зараз же віддай! Я бачила!

Той, до кого вона зверталась, щось пробурмотів і, разом із своїм напарником, швиденько вибіг з автобуса. Ніхто не сказав ні слова, але один із пасажирів показав пальцем на підлогу:

— Онде ваш гаманець. Він кинув його на підлогу.

Деякий час ми не могли отямитись! Нам було дуже прикро, що Віра так перелякалася, бо це було напевно через нас. Ми говорили українською мовою, і злодюжки вирішили, що всі ми — туристи. У нас в руках нічого не було, а Віра купувала квитки, і злодії бачили, що в неї є гроші. Коли Віра заговорила доброю португальською мовою, це злодіїв ошелешило, і вони відступили.

З таким геппі-ендом ми прибули до Віри на обід. Почекали, поки вона зварила швиденько молоденької картоплі та зробила салатку, а тоді випили заздалегідь проголоджену пляшечку німецького вина. Етикетку з пляшки Віра приліпила на холодильник: це її колекція на згадку про зустріч з цікавими людьми. Отож і ми попали в її музей. На десерт Віра дещо нам прочитала зі своїх поезій і розповідала прецікаві речі з життя українських мистців.

Життя Віри в Ріо нелегке. Вона викладає різні дисципліни — мови, літератури, історію — в різних вищих школах і мусить туди далеко їхати, а без свого авта — це нелегко і не зовсім безпечно, хоч, — як каже Віра, — колись було зовсім безпечно; це тепер щось таке сталося з „її містом". Тому вона чекає з надією того, здається, недалекого часу, коли зможе взяти заслужену пенсію й писати твори великого розміру.

Найприємнішою частиною нашої подорожі, якщо не рахувати зустрічі з Олею, була подорож автобусом до Петрополісу — літньої резиденції короля Педра II, вогнища культури і прогресу в золоті часи Бразилії. Після скасування монархії, в розкішному палаці ще живе внук принцеси Ізабелли, принц Педро, що, не зважаючи на свою блакитну кров, не б'є байдиків, а урядує в бюрі продажу будинків. Петрополіс надзвичайно гарний, лежить у горах Орган, і там завжди на десять ступнів холодніше, ніж у Ріо. Мій чоловік запитав екскурсовода, з чого тут люди живуть — адже немає фабрик-заводів чи плянтацій.

— Самі себе обслуговують.

Правда, є тут фабрика шоколядних цукерок, досить дорогих і не таких добрих: в них покладено забагато цукру. І здається, це не задля економії, а, просто такий у бразилійців смак. Усі їх купували, а хіба ми гірші? І ми купили. Зате тут дуже смачне морозиво і недорогі аметисти — але нам не дали часу на закупи, навіть і на морозиво. Разом дорога в обидва кінці яких 160 миль, тож оглянувши двірець, ми поспішали додому. Правда, наша директорка спинила автобус на перехресті, де стояв продавець бананів, і купила для нас цілу гілку гарних, солодких маленьких бананчиків та й пустила її між нами на частування. Це теж добрий спосіб приласкавити туристів, щоб дали щось „на чай".

Ось уже нас відвезли на летовище. Чекаємо на свій літак, а нас іще запрошують до ювелірних крамниць, котрих і на летовищі не бракує. Всюдисущий діямантний король Штерн обіцяє продати свої скарби на 10 відсотків дешевше, ніж у місті. А ми в Ріо вперше його бойкотували. Та й нащо нам врешті діяманти, коли ми й без них окей?! Але тут ми не встояли.

— Слухай, — каже мені Степан, — он же скоро твій день народження. Ходімо, я куплю тобі фіґу.

І купив. Подарував мені на день народження фіґу, цебто дулю. Золоту. Португальською мовою дуля називається „фіґа", і це є справжнісінька дуля-амулет, що тубільці носять на щастя. Тільки самому собі фіґу купити не можна; треба щоб хтось тобі дав дулю.

(Закінчення на стор. 4)

ДОРОГІ БАТЬКИ! ЯКЩО БАЖАЄТЕ ЗВ'ЯЗАТИ СВОЇХ ДІТЕЙ З УКРАЇНСЬКОЮ ОРГАНІЗОВАНОЮ ГРОМАДОЮ, ТО ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ ДУЖЕ ДЕШЕВОЮ ГРАМОТОЮ В КЛЯСІ „ТР—65", ЗА ЯКУ ЗАПЛАТИТЕ ЛИШЕ ОДНУ ВКЛАДКУ — 75 ДОЛ., І ВАШІ ДІТИ БУДУТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ НА 1,000 ДОЛ. ДО 23-го РОКУ ЖИТТЯ. ПІСЛЯ 23-го РОКУ ЖИТТЯ ЦЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОМАТИЧНО ЗРОСТАЄ ДО 5,000 ДОЛ.

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО

Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: ROCKEFELLER CENTER, 630 5th Avenue, Room 1803, New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue, Forest Hills, N.Y. 11375, (212) 459-0111

ҐАЛЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ — ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ

в приміщенні Т-ва „Самопоміч" в Ню Йорку, 98 Друга аве., щоденно відкрита від 10 рано до 3 по пол. — крім неділь і понеділків має картини: з Австралії, Арґентини, Закарпатської України, Львова, Парижу — Л. Гуцалюка, В. Кондри, „Никифора", В. Овсака. Цуканової, Л. Кузьми...

Крім того оказійно О. Грищенка, О. Новаківського, з 1923 р. ІКОНА Хар-Хол, „ Тарас Бульба" і багато інших. Всі картини на доґідні сплати. (Тел.: 777-1336).

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК в США

має честь запросити Вас

НА КОНФЕРЕНЦІЮ ДЛЯ ВІДМІЧЕННЯ 50-ої РІЧНИЦІ

„КІРОВСЬКИХ" РОЗСТРІЛІВ 1934-го РОКУ

ПРОГРАМА:

1. *Ю. Шевельов,* .... **Відкриття**
2. *Г. Костюк* .... **Груднева трагедія та її причини**
3. *Л. і В. Лисняк* .... **Уривки з творів розстріляних письменників**

НЕДІЛЯ, 16-го ГРУДНЯ, 1984 р. 2-га год. дня
Будинок Академії 206 Зах. 100 вул., Н. Й., Н. Й.

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

І

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

запрошують Вас на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ КАРТИН і СКУЛЬПТУРИ

МАРКА ШУБА

з УКРАЇНИ

в НЕДІЛЮ, **16-го ГРУДНЯ 1984 р. о год. 1-ій дня в Ґалерії ОМУА, 136 2-га Аве. в Ню Йорку**

ВИСТАВКА буде відкрита в будні 6-8 веч. в суботи і неділі 1-8 веч. і триватиме до 30-го грудня 1984 року.

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА ОСЕРЕДКУ СУМ в НЮ ЙОРКУ

повідомляє, що в СУБОТУ, 15 грудня ц. р. в год. 12-ій дня, в залі Дому ОУВФ, при 136, 2-га Аве. Ню Йорк, відбудеться гостина

СВЯТОГО МИКОЛАЯ

В ПРОГРАМІ: деклямації, колядки (дитячий хор) та різдвяна сценка у виконанні учнів школи.

НЕБЕСНА КАНЦЕЛЯРІЯ відкрита в п'ятницю, 14-го грудня 1984 р. від 7-ої до 9-ої год. вечора, в суботу, 15-го грудня, від год. 9-ої до 11-ої ранку.

Всі учні школи мають бути святочно одягнені — у вишивках.

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

Пожертви на УВАН у США

Подаємо список жертводаців, які вплатили членські внески та пожертви для Академії від 10 березня 1984 р. до 1 грудня 1984 р.

5,000.00 дол. — Лютий-Лютенко, І. та О.

1,545.19 дол. — А. Штанько (За заповітом)

По 1,000.00 дол. — І. та О. Гаєвські, Б. Іваницький

По 500.00 дол. — Самопоміч (Ню Йорк), Українська Православна Церква в США.

200.00 дол. — Н. Басюк

По 120.00 дол. — І. Коропецький, О. Одарченко

По 100.00 дол. — А. Бук, В. Гарбер, М. і Є. Громницькі, І. Коровицький, П. Одарченко, М. Прокоп, Самопоміч (Нюарк), Українська Кредитівка (Рочестер).

99.00 дол. — О. Канюка

По 80.00 дол. — О. Біланюк, Б. Винар, Л. Дражевська, Е. Касінець, В. Качур, М. Мельник.

65.00 дол. — Ф. Корсун

По 60.00 дол. — о. С. Гаюк, І. Фізер

По 50.00 дол. — В. і Л. Андрюскі, В. Бакало, Я. Білінський, Я. Гвоздецький, І. Дубилка, О. Кекіш, А. Кулик, В. Лімонченко, М. Прокоп, Самопоміч (Балтімор), Л. Сердюк, (Тестамент), Р. Солчаник, В. Стебницький, О. Федишин, П. Шатун, Українська Медична Асоціяція (відділ Нової Англії), М. Ярославка.

По 45.00 дол. — М. Борецький

По 40.00 дол. — А. Адамович, М. Богачевська-Хомяк, о. М. Войнар, Й. Гурський, Й. Данко, Г. Костюк, О. Костюк, Т. Костюк, В. Омельченко, Е. Нолден, Я. Падох, В. Приходько, І. Шевченко.

По 30.00 дол. — І. Головач, М. Нешта, І. Шевченко.

По 25.00 дол. — Г. Білоус, п. Борковський, О. і О. Булавицькі, І. Витвицький, Г. Вовк, Р. Ільницький, О. Коваль, І. Лешко, Ю. Луцький, М. Каплиста, Т. Погуляй, Н. Світлична, Д. Стопкий.

По 20.00 дол. — С. Гаюк, О. Домбровський, О. Іванюк, В. і А. Кулик, Й. Федорика.

По 15.00 дол. — Ю. Лавриненко, Н. Микитин.

По 5.00 дол. — М. Барицький, Р. і М. Лазарчук.

3.00 дол. — В. Боровський

НА ВШАНУВАННЯ СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ:

1. А. Ґудзовського, від А. Скоп	200.00 дол.
2. О. Демченка, від Ю. Демченко	150.00 дол.
3. Б. Рака, від О. Рак	100.00 дол.
4. В. Якимчука, від Л. Підстригача	100.00 дол.
5. А. Яременка, від О. Яременко	100.00 дол.
6. С. Процюка, від І. Коропецького	80.00 дол.
7. П. Шинкаря, від Г. Костюка	50.00 дол.
8. К. Косенка, від Л. та Т. Гайдамак	30.00 дол.
9. М. Менжеги, від О. Булавицького	25.00 дол.
10. Г. Яценко, від О. Яценко	100.00 дол.
Л. Дражевської	10.00 дол.
Л. Лимана	10.00 дол.
11. Н. Кубик, від О. та Н. Булавицьких	25.00 дол.
О. Соловей	25.00 дол.

ПОЖЕРТВИ НА УВАН З АВСТРАЛІЇ (в Австралійських долярах)

По 50.00 дол. — Я. Гвоздовецький, п. Поповський.

25.00 дол. — Д. Любарська

20.00 дол. — Д. Нитченко.

10.00 дол. — В. Врублевський, Р. Гуменяк, М. Колодій, М. і Я. Микитюк, І. Сокіл, З. Стецюк, В. Цибульський.

5.00 дол. — Е. Губинський, П. Дутчак, Т. Підвисоцький, В. Тарнавська.

Управа УВАН у США щиро дякує всім жертводавцям. Ці пожертви складають фінансову базу Академії. Зібрані кошти будуть витрачені на видання англомовних „Аналів УВАН у США", на публікацію нової серії видань „Джерела до Новітньої Історії України" і на утримання бібліотеки і архіву Академії.

Пожертви, які можна відтягати від податку, просимо надсилати на адресу: The Ukrainian Academy of Art and Sciences in the U.S. Inc. 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025.

Про недавно...

(Закінчення зі стор. 2)

священикам і церковним громадам за молитви, молебні, розголошення вістки про Горбаля і Зісельса, відвідування голодуючого тощо.

Було багато зворушливих несподіванок. Пані Стадницька взялася варити для наших дітей їжу, щоб полегшити мені на той час клопоти по господарству. С. Вельгаш привіз тепле взуття, І. Кошман — куртку, А. Хемич — інвалідське крісло-візочок і т.д. і т.д. — не перелічити всіх, що дзвонили, приходили, молилися, писали, звертались до телевізії, преси, урядовців.

Мені розповідали, як в одній копіювальній фірмі поблизу, куди звернулися, щоб надрукувати летючки, власник (американець), ознайомившися зі змістом летючки, відмовився взяти за роботу гроші. Подібне сталося зі мною. Їдучи відвідати чоловіка в обідню перерву, я взяла таксівку. Молодий таксист (24-річний юнак), виявляється, еміґрував вісім років тому з Чернівців. Довідавшися, що мій чоловік голодує на захист арештованого чернівчанина, він теж не схотів брати від мене плату за проїзд. Коли я почала наполягати, він сказав мені: „Це святе діло, і я був би останнім падлюкою, якби взяв від вас гроші". Такі незабутні дріб'язки не дають зневіритися в людях.

Окремо хочу розповісти про те, як одна людина, ніким не уповноважена і не мобілізована, змогла досягти того, що сталося не під силу ні комітетам, ні родині, ні друзям.

Коли вже скінчилася демонстрація 12-го листопада, і люди почали розходитися по домівках, Христина Певна не могла дивитися, як виснажений Павло мав лишатися не знати, на скільки сам на холоді перед будинком ОН, що позирав на нього тисяччю байдужих вікон. Вона вирішила зайти до американської місії і спитати, чи службовці, ідучи на роботу, бачать ту самітню виснажену постать голодуючого, чи знають, чого він там сидить і до кого він звертається по допомогу, чи вони минатимуть те місце, навіть якщо він там сконає? Представник місії Луїс Сеґесварі прийняв її і запевнив, що він зацікавився цією справою і вже кілька днів стежить за подіями. Та Х. Певній цього не було досить: вона знала, що бюрократична машина обертається повільно, а стан голодуючого Павла стає загрозливим — про це лікарі сказали чітко і недвозначно. На її наполегливе прохання, працівник місії прийшов до П. Стокотельного і офіційно запевнив його, що справу захисту Горбаля і Зісельса він особисто просуватиме по лінії Об'єднаних Націй і американськог Уряду. Це запевнення переконало Павла в доцільності припинити голодівку. Фактично врятувавши йому життя, Х. Певна не задовольнилася обіцянкою. Вона ще була на побаченні в Л. Сеґесварі, вона щокілька днів розмовляє з ним по телефону, нагадує, розпитує, підштовхує. Наслідком цих старань, зокрема, амбасадор ЗСА при ОН Джін Киркпатрик, виступаючи на Конґресі Українців Америки, вказала на те, як спадкоємці Сталіна вирішують українську проблему репресіями та знищенням найкращих синів народу. Вона закликала міжнародну громадськість виступити, доки не пізно, на захист українських правозахисників Й. Зісельса і М. Горбаля, яким загрожує нове тюремне ув'язнення і можлива нова трагедія.

Цією уривчастою розповіддю про пережите в першій половині листопада ц. р. я хочу поділитися з усіма, хто сприймає сьогоднішню Україну не як сантиментальну абстракцію, а як біль власної душі і трагедію свого народу.

ВОЛОДИМИР БАРАГУРА

КАЛИНОВИЙ МІСТ

збірка спомнинів — розповідей із дитячих років у Немирові, із життя учнів Яворівської гімназії в 1922-28 рр.

Мистецьке оформлення **Зеновія Онишкевича**

220 стор., ціна $12.00, порто $1.00. Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 6% стейтового податку

Замовляти

SVOBODA BOOK STORE, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Листопадова Академія в Ню Гейвені

Ню Гейвен (М. С.) — Заходами УККА, Відділ Ню Гейвен, Богослуженнями і Святочною Академією відзначено 66-ту річницю проголошення незалежности Західньоукраїнської Народної Республіки. В суботу, 27 жовтня ц. р., відбулася в залі української католицької церкви Святочна Академія. Відкрив її д-р Михайло Снігурович, голова Відділу УККА в Ню Гейвені та віцепрезидент УККА. Святочну доповідь виголосив проф. Іван Телюк, заступник голови відділу та член Екзекутиви УККА. В мистецькій частині відома українська оперна співачка Марта Кульчицька-Андріюк при фортепіяновому акомпаньяменті Марти Кузьми-Каннінґем відспівала: „Соловейко" (М. Кропивницький), „Плавай, плавай, лебедоньку" (К. Стеценко) та „Думка" (Я. Степовий). Гарно віддеклямувала „Листопадову містерію" (О. Тарнавський) студентка Марічка Марків. І знову М. Андріюк проспівала „Веснівку" (В. Матюк) „Ой, казала мені мати" та „Владико неба і землі" (обі пісні С. Гулака-Артемовського), а згодом на прохання публіки „Любіть Україну" (М. Фоменко). Академію започатковано національним гимном, а закінчено „Не пора".

М. Андріюк вперше виступала в Ню Гейвені. Її чудовий голос полонив слухачів. Не дивно, бо вона випускниця Музичної Школи в Клівленді, поповнила свою музичну освіту в Джуліярд Воркшоп Опера в Ню Йорку. Виступає в концертах та операх на телевізії, є членом Ню Йорк Ситі Ґранд Опера Компані. Виконувала головні ролі в операх Ріґолетто, Травіята, Мадам Батерфлай, Норма і інші. Є теж членом Українського Оперного Ансамблю, в рамках якого виступала в операх „Запорожець за Дунаєм", „Катерина", „Тарас Шевченко".

Марта Андріюк в опері С. Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм"

В неділю, 28-го жовтня, в Українській католицькій церкві була відправлена Служба Божа в намірені українського народу, а після неї Панахида за Героїв, що впали в боротьбі за волю України. В Богослуженнях взяли участь зі своїми прапорами Станиця І УДУНА, Пласт і СУМ.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Ділюся сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 25-го листопада 1984 р., відійшов у Вічність на 68-му році життя мій Дорогий Муж

бл. п.

МИКОЛА ФЕДОРОВИЧ ДЯЧЕНКО

Тлінні Останки Покійного похоронені 27-го листопада 1984 р. на українському православному цвинтарі св. Луки у Warners, N. Y.

У глибокому смутку — дружина ПАВЛИНА

Зі сумом повідомляємо, що 7-го грудня 1984 р., упокоївся в Бозі мій Муж, Брат і Вуйко

бл. п.

МИХАЙЛО ВІЙТОВИЧ

нар. 20-го листопада 1917 р. в с. Підгородище, пов. Бібрка, Україна

У глибокому смутку:

дружина — ШАРЛЬОТА
сестра — МАРІЯ з мужем ІВАНОМ ЗАРИЦЬКИМ
сестрінки — ВОЛОДИМИР ЗАРИЦЬКИЙ з родиною
ПАВЛО ЗАРИЦЬКИЙ з родиною
брат і сестра в Україні
Ближча і дальша родина в Америці й Україні.

ПОХОРОН — в понеділок, 10-го грудня 1984 р. з церкви св. Володимира у Ґлен Спей, Н. Й. на місцевий цвинтар.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ Т-во ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ ВІДДІЛ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК-НЮ ДЖЕРЗІ

ЗАПРОШУЄ

ЧЛЕНІВ З РОДИНАМИ, МОЛОДЬ І ГРОМАДЯНСТВО з ДІТЬМИ

на

ТРАДИЦІЙНУ ЯЛИНКУ ЛІКАРІВ

З МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ І НЕСПОДІВАНКОЮ ДЛЯ ДІТЕЙ

в НЕДІЛЮ, 16-го ГРУДНЯ 1984 року, в годині 3-ій по полудні в Українському Інституті Америки, 2 Іст 79-та вул. в Ню Йорку.

КОМІТЕТ ДРУЖИН ЛІКАРІВ І УПРАВА ВІДДІЛУ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРК-НЮ ДЖЕРЗІ

Вступайте в члени УНС

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк. ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

запрошує на

ДИПЛОМНИЙ РЕЧИТАЛЬ ЮРІЯ ФУРДИ

Учня кляс фортепіяну:

Меланії БАЙЛОВОЇ, Калини ЧІЧКИ, Лариси КРУПИ, — що відбудеться в НЕДІЛЮ, 16-го ГРУДНЯ 1984 р., о год. 3-ій по полудні в залі Українського Інституту Америки — при 2 Схід 79-та вул. в Ню Йорку.

УВАГА!

НЕДІЛЯ, 30 ГРУДНЯ 1984 р.

початок год. 3.00 по полудні

заля школи NORTH EAST HIGH SCHOOL, Cottman Ave. and Algon Ave. Philadelphia

Вступ — 10.00 і 8.00 дол. від особи

Білети до набуття: Крамниці: „КОСМОС" Кухтина, Куц „ФАНТАЗІЯ", Дуцилович „ОРІОН" Ганусей „КРАМНИЦЯ ДАРУНКІВ" і Ільчишин „ХАРЧЕВА КРАМНИЦЯ".

Телефонічно інформації можна одержати у касира Округи ІВАНА ДАНКІВСЬКОГО — телефонувати на числа: 457-5471 або 455-2849

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ Й ОКОЛИЦЯ

ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ

90-тиріччя УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Комітет Філядельфійської Союзової Округи спонзорує

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ КОБЗАРСЬКОЇ МУЗИКИ

з виступом ЗБІРНОГО КОБЗАРСЬКОГО АНСАМБЛЮ

у якому візьме участь понад 120 бандуристок і бандуристів з АМЕРИКИ, КАНАДИ і ЕВРОПИ

Музичний керівник Концерту — ПЕТРО КИТАСТИЙ

Солісти — Микола ДЕЙЧАКІВСЬКИЙ, Андрій КИТАСТИЙ, Петро КИТАСТИЙ, Ліса КЛИМЕНКО, Роман ЛЕВИЦЬКИЙ, Володимир ЛУЦІВ, Таня ВОВК-РЯБОКІН, Марко ФАРІОН та інші.

ВСІ УЧАСНИКИ АНСАМБЛЮ ВИСТУПЛЯТЬ З БАНДУРАМИ.

Ввесь дохід із концерту призначений на Т-во Українських Бандуристів.

УВАГА!

До участи в Концерті запрошується все українське громадянство ФІЛЯДЕЛЬФІЇ й ОКОЛИЦІ

Прохаємо організувати автобуси із місцевостей: ТРЕНТОН, МІЛВІЛЛ, ВАЙНЛАНД, ВІЛІЯМСТАВН, Н. Дж.; ВІЛМІНҐТОН, Дел.; ВАШІНҐТОН, ДК. БАЛТИМОР, Мд; БЕТЛЕГЕМ, ІСТОН, АЛЛЕНТАВН, РЕДІНҐ ФІНІКСВІЛЛ, БРІДЖПОРТ, ЧЕСТЕР, Па.

Запросіть своїх американських сусідів, щоб познайомились із мистецтвом гри на бандурі.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1984 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1984 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу виспати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у ПОНЕДІЛОК, 31-го ГРУДНЯ 1984 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1984 року кінчається з 31-им грудня. Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 31-го грудня 1984 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го грудня 1984 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

Українці в Бразилії

Владика Єфрем Кривий, ЧСВВ, з Бразилії, під час відвідин нашої Католицької Митрополії у Філядельфії загостив на засідання Екзекутиви ЗУАДКу. У довшій незвичайно цінній та інформативній доповіді він вичерпно змалював під оглядом релігійним, культурно-національним і економічним життєві умовини 220,000 українців, які поселилися в південній смузі Бразилії, поблизу Арґентини.

Перші українські еміґранти прибули туди у 1891 році а більша кількість—у 1895 році. Тоді вони працювали на плянтаціях кави. 75 відсотків тамошніх українців живе тепер з хліборобства на власних або винаймлених ґрунтах. Багато з них відчувають голод землі. Решта наших земляків працює по містах і часто стає жертвою безробіття.

Дід Владики Єфрема, родом з Оріхівця у Скалатщині,Західна Україна. По батькові Владика належить до третього, а по матері до четвертого покоління, родженого в Бразилії. Батьки Владики мали сімох дітей: п'ять доньок і двох синів. Один син залишився на господарці, а решта дітей пішла до шкіл.

Релігійне життя

Українська Католицька Епархія, якою управляє Владика Єфрем, має добре зорганізовані 194 церковні громади, що становить 80 відсотків місцевих українців. 68 священиків, переважно Василіян, обслуговують ці громади. Тільки 12 священиків є дієцезальні (світські). Кандидатів до духовного стану підготовляють дві духовні семінарії: ЧСВВ і дієцезальна. У малій семінарії є 100, а у великій 70 студентів; з них згодом поважна кількість висвячується або стає правою рукою священиків по наших громадах. Один із цих давніших студентів є посадником міста. Тамошня епархія своїми молодими священиками допомагає: Арґентині—два; ЗСА—три; Канаді—чотири. В Римі є чотири українські бразилійські священики.

Православних українців у Бразилії небагато. Вони мають зорганізованих тільки п'ять церковних громад і становлять від 5 до 8 відсотків усіх тамошніх українських поселенців. Адміністратором УПЦ на Південну Америку є о. прот. Микола Милусь, що дружньо співпрацює з УКЦ.

Для допомоги українському духовенству основано п'ять жіночих Згромаджень. Найбільше із них, зорганізоване ще в 1911 році—це Сестри Служебниці, яких є 350. Вони мають 50 домів і два великі шпиталі по 250 ліжок. В часі літніх вакацій (січень, лютий) Сестри виїжджають на далекі українські поселення-колонії і вчать дітей катехизму, рідної мови в слові й на письмі, пісень, народного мистецтва тощо.

Василіянки почали працювати в Бразилії щойно 12 років тому. Їхні завдання є подібні до діяльности Сестер Служебниць. Крім них, існують ще там Згромадження св. Анни, Йосефітки й Інститут св. Ольги.

Культурно-освітнє та господарське життя

Сестри ведуть 45 народних шкіл і п'ять гімназій. Державна програма не дає змоги вчити в шкільних годинах української мови. Це роблять Сестри в суботи й неділі. Сестра Владика, яка має високу педагогічну освіту, є державною інспекторкою шкіл. В Бразилії маємо вже деяку кількість українських професіоналістів, учителів, лікарів, правників, інженерів тощо. Заходами Владики Єфрема влаштовано з'їзд професіоналістів, в якому взяло участь 80 осіб, та з'їзд інтелектуалів з участю 100 осіб. Давніше було тільки простолюддя, але завдяки нашій Церкві і стипендіям на студії зі ЗСА і Канади тамошня молодь масово йде до шкіл. Найдалі за 10 років буде велика зміна.

В Куритибі, осідку епархії, основано для молоді релігійно-культурний центр „Полтава". Церква заініціювала теж творення народних домів з читальнями „Просвіти". Коли йдеться про українську пресу й журнали в Бразилії то в 1908 році виходили там два тижневики „Зоря" і „Тризуб". Згодом від 1911 року „Місіонар", а в 1912 р. почав появлятися тижневик „Праця". Тепе василіянські студенти в Куритибі видають місячник „Цвіркун", а Інститут св. Ольги—тримісячник „Бджілку".

Хліборобсько-Освітній Союз має 10 філій та об'єднує біля 20 відсотків українських хліборобів. Він редаґує місячник „Хлібороб". Сільські господарства вже у великій мірі змеханізовані. Через брак фахівців досі ще не зорганізовано у Бразилії нашої кооперації та банків.

Допомога потребуючим

При Хліборобсько-Освітнім Союзі основано Допомоговий комітет, до якого Владика Єфрем призначив свого представника. Заіснували деякі труднощі у співпраці, тому створено окремий епархіяльний комітет, що дуже справно керує розподілом пожертв. Цей Комітет очолив сам Владика Єфрем, а його заступником став відомий релігійно-громадський діяч о. Петро Бальцар, ЧСВВ.

Владика одобрив Меморіял в справі допомоги українцям в Бразилії, що його приготовили о. П. Бальцар і о. Зінко і переслали для кращої інформації до ЗУАДКу. В Меморіялі вирізнено наступні роди допомог: 1) Гроші, 2) стипендії, 3) одяг і взуття, 4) література й виховні посібники та 5) закуп землі. Всі ці роди допомоги є незвичайно потрібні й корисні, але вимагають строгої контролі у місцях достави. Українські церкви справедливо розділюють пожертви найбільше потребуючим, число яких з причини небувалої інфляції значно зросло, та завсіди висилають поквитовання ЗУАДК-ові й іншим харитативним організаціям для провірки державними чинниками.

Дуже побажаними є вживані українські читанки (букварів мають подостатком), книжки, платівки та звукозаписні стрічки з нашими піснями, короткометражні фільми, підручники народного мистецтва тощо.

Закуп землі має велике значення та з огляду на значний кошт, цим повинна зацікавитися Українська Світова Суспільна Служба при СКВУ. Села складаються з хуторів, розкинених у невеликій віддалі від головної вулиці, при якій знаходиться парафіяльна церква.

68 відсотків українців в Бразилії основує українські родини, в яких навіть третє покоління добре володіє рідною мовою. Родини мають багато дітей (часто понад 10). Дві із цих українських родин за велике число дітей одержали державні премії.

Доповідь Владики Єфрема та його вичерпні відповіді на численні запитання були овіяні здоровим оптимізмом і глибокою вірою в краще завтра. Він висловив ЗУАДК-ві щиросердечну подяку за щедру допомогу українцям в Бразилії. На додатковий запит, де він навчився такої зразкової української мови, Владика відповів, що завдячує це у великій мірі своїм батькам, а теж українській літературі, зокрема творам Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка й іншим, які він залюбки читає.

Зустріч з Владикою Євремом залишила в членів Екзекутиви ЗУАДК-у дуже милий спомин та гаряче бажання кожночасно поспішати з допомогою потребуючим бразилійським братам і сестрам, які так вірно зберігають наші релігійні і національні традиції на чужині та стають надійним резервуаром допливу свіжих сил до українських поселень у вільному світі.

Ол. Татомир

САМБА

(Закінчення зі стор. 2)

Летіли з тим самим товариством, тільки тепер вони були тверезі, тихі. Мабуть, досить напилися в Ріо. Коло нас сидів той самий порядний молодий чоловік, що виявився не студентом, а молодим адвокатом. Він був уже знайомий з усіми студентами, бо разом із ними тиждень жив у тім самім готелі. Коли літак наближався до ЗСА одна емансипована дівчина підійшла до молодого правника, міцно його поцілувала в уста і сказала:

— Хоч тобі і тридцять літ, а ти їй-бо о-кей!

Так закінчилася ця незвичайна подорож. А знайомі мене питають:

— А тепер куди? Ви вже,мабуть,ускрізь побували?

— О, ні, далеко не скрізь!

Хочу до Китаю,
Хочу; та ще й як,
А грошей не маю
Стільки на літак.
От якби Галині
Крила янголині!

Менор Коледж...

(Закінчення зі стор. 1)

розмов, за смачною перекускою і вином, що їх приготовила невсипуща в праці директорка Студійного Осередку Української Культури при коледжі Христина Їжак, приявні під мелодійні звуки музично-розвагового ансамблю „Карпати" під проводом Олега Бородієвича та з участю його батька, відомого піяніста й скрипаля професора американських музичних шкіл Романа, мило провели зустріч з гостинними й високоосвіченими Василіянками. З признанням слід підкреслити, що роджені тут Сестри говорять поправною українською мовою та пильно дбають про збереження українських релігійних і національних традицій.

Натомість з жалем слід ствердити, що українська громада дуже мало цікавиться цією важливою українською освітньою інституцією, яка є амбасадором української справи серед неукраїнців. На 450 студенток коледжу є ледве 40 українок Бракує там теж українських учительських сил.

Присутні на цьому офіційному проголошенні компанії висловили надію, що спільнота вийде назустріч Сестрам Василіянкам з належною матеріяльною допомогою на розбудову коледжу і в майбутньому присвятить більше уваги цій виховній клітині.

СЛУЖБОВЦІ ФБІ І західньонімецька тайна поліція перевели спільні операції проти торгівців наркотиками в Західній Німеччині і у З'єднаних Стейтах Америки. Вони зліквідували 5,4 тонни наркотиків на загальну суму 97,7 мільйона долярів і заарештували дев'ять осіб, головних аґентів цієї нелеґальної торгівлі. Дітмар Шлі, міністер внутрішніх справ західньонімецького краю Баден Вірен берґ заявив, що шість осіб були заарештовані ФБІ в стейті Ню Джерзі, а три в Німеччині. Співпраця ФБІ з поліційними чинниками інших країн для поборення торгівлі наркотиками, яка розпочалася два роки тому, дає добрі висліди.

МАРКСИСТСЬКІ ПАРТИЗАНИ в Ель Сальвадорі збільшили свою активність, не зважаючи на те, що між представниками їхнього „фронту" і речниками уряду президента Хозе Наполеона Дуарте відбуваються час-від-часу офіційні зустрічі за посередництвом представників Римо-Католицької Церкви. Останньо партизани збомбили фабрику кави, спалили кілька тисяч мішків готової до експорту кави і частину забудувань. Втрати обраховують на 500,000 долярів. Урядові війська розпочали переслідування тієї партизанської групи, яка брала участь в нападі на фабрику кави.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРҐАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ, ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки

НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА 15-ГО ГРУДНЯ 1984 Р.

Амстердам, Н.Й. 266-ий Відділ УНСоюзу тов. ім. Івана Франка відбуде свої Річні Загальні збори в домі Українсько-Американського Горожанського Клюбу при 3-5 Теплер улиця, о год. 7.30 вечора. Просимо всіх членів взяти участь в цих важливих Річних зборах.

С. Когут - предсідник
М. Кривулич - касир
В. Варшона - секретар.

НЕДІЛЯ 16-ГО ГРУДНЯ 1984 Р.

Дітройт, Миш. Річні Загальні збори 175-го Відділу УНСоюзу відбудуться 16-го грудня ц.р., о год. 2-ій по полудні у залі Українського Народного Дому при вул. Мартін ч. 4655, на порядку нарад:

Звітування: а)Управи, б)Делеґатів, в)Контрольної Комісії.

Слово Гол. Радного і гол. Округи УНС — Романа Тарнавського.

Дискусія над звітами.

Абсолюторія уступаючій Управі.

Вибір нової Управи.

Усіх Вш. Членів просимо прийти на Загальні збори, прослухати про нашу працю в минулому році й заподати свої думки для її покращання в майбутньому, зокрема в сбовідній гутірці при перекусці.

Якщо на означену годину не прибуде відповідна кількість членів, Збори почнуться о пів год. пізніше, без огляду на кількість приявних.

За Управу

Василь Паліж - голова
Петро Семеґен - прот. секр.
Ярослав Базюк - фін. секр.